

ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»

*Навчально-науковий інститут
менеджменту та психології*

*Кафедра публічного управління і
проектного менеджменту
протокол № 01 від 09 вересня 2020 р.*

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Європейська соціальна політика і моделі соціального партнерства

Загальна інформація	Пояснення
Ступінь вищої освіти*	другий (магістерський) третій (освітньо-науковий)
Освітня програма*	без обмежень
Спеціальність*	без обмежень
Рік навчання, семестр*	2-й, 4-й
Кількість кредитів*	3
Форма навчання*	заочна
Форма підсумкового контролю*	залік
Мова викладання*	українська
Інформація про викладача	
Лектор*	<p>Букорос Тетяна Олександрівна Кандидат політичних наук, доцент, професор кафедри</p>

Профайл лектора*	ORCID iD https://orcid.org/0000-0002-1721-5767 Профіль вченого у Google Scholar - https://scholar.google.com.ua/citations?user=JTCvGrsAAAAJ&hl=ru Сторінка автора у Ел. Бібл. НАПН України http://lib.iitta.gov.ua/id/user/4041
Канали комунікації*	Сторінка кафедри на сайті Університету: http://umo.edu.ua/institutes/imp/struktura-institutu/kaf-upravl-proekt/okafedre Адреса корпоративної електронної пошти: kafedraupzd@ukr.net Телефон кафедри: (044)– 484–01–98 Новини та оголошення: http://umo.edu.ua/institutes/imp/ogholoshennja Особиста електронна пошта викладача: kafedraupzd@ukr.net
Про дисципліну	
Анотація курсу: в т.ч. мета та цілі курсу*	<p>Мета дисципліни - введення здобувачів вищої освіти у коло питань з актуальних аспектів європейської інтеграції, зокрема її соціального виміру, розкриття різноманіття і складності соціальної картини сучасної об'єднаної Європи, процесу становлення й розвитку Європейської соціальної моделі, підходів до правового регулювання соціальної сфери.</p> <p>Основними завданнями дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оволодіння здобувачами вищої освіти системою знань щодо теоретичної основи та практичної реалізації ідей європейської інтеграції, системи демократії та належного врядування в ЄС; – засвоєння основних вимог до членства в ЄС; – підвищення рівня знань та компетентностей щодо проблем та перспектив процесу набуття Україною членства в Європейському Союзі; – знати й аналізувати міжнародно-правовий статус України як сторони в Угоді про асоціацію з Європейським Союзом та його державами-членами; – використання отриманих знань у практичній діяльності щодо забезпечення європейської та євроатлантичної інтеграції України.
Компетентності та результати навчання* Перелік соціальних, м'яких навичок (soft skills)	<p>В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти набувають таких компетентностей:</p> <p style="text-align: center;">Загальні компетентності (ЗК)</p> <p>Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної і академічної етики та загального культурного кругозору.</p> <p>Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми.</p> <p style="text-align: center;">Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</p> <p>Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації.</p> <p>Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вирішення складних управлінських і соціальних проблем та вдосконалення публічного управління та адміністрування в умовах змін.</p>

	<p style="text-align: center;">Соціальні навички (soft skills)</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність логічно і критично мислити, – здатність самостійно приймати рішення, – креативність. <p>Для поглиблення нормативного змісту підготовки здобувачі вищої освіти при опануванні дисципліни можуть:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні теорії єдиної Європи, сучасні концепції та моделі європейської інтеграції, зародження і становлення європейської єдності; – особливості європейської демократії та управління у сфері політичного, економічного і соціального прогресу; – місце України у процесах європейської інтеграції, євроінтеграційні перспективи України; – особливості європейської соціальної інтеграції; – моделі соціального партнерства; <p>уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначати тенденції розвитку європейської інтеграції; – осмислювати проблемні питання розвитку європейської інтеграції; – виявляти характерні риси окремих складових правової системи ЄС; – визначати особливості функціонування основних інституцій ЄС; – аналізувати передумови, фактори і тенденції розширення Європейської спільноти; – здійснювати моніторинг та оцінку виконання завдань європейської політики інтеграції, зокрема втілення положень Угоди про асоціацію; – визначати мотиви та стратегічні завдання держави щодо розвитку відносин з ЄС; – застосовувати в практичній діяльності порівняльний аналіз демократії, захисту прав людини та управління в ЄС; – представляти отримані результати досліджень європейської демократії та належного врядування, брати участь у вирішенні проблем, пов'язаних з застосуванням європейського досвіду в Україні; – аналізувати соціальну політику щодо різних груп громадян та соціальних подій; – виявляти головні проблеми реалізації євроінтеграційних прагнень України.
Структура курсу*	<p>Тема 1. Інституціонально-політичний устрій Європейського Союзу та особливості соціальної інтеграції.</p> <p>Еволюція ідеї європейської єдності. Етапи європейської інтеграції. Глобалізація і місце ЄС у постмодерній системі міжнародних відносин. Проблеми європейського вибору України: історико-геополітичний.</p> <p>Тема 2. Основні напрями європейської соціальної політики і соціальний прогрес.</p> <p>Практика соціального забезпечення та відкритої координації. соціальної політики країн ЄС. Спільні особливості розвитку соціальної політики європейських країн. Класифікація моделей соціальної політики. Кластери соціальної моделі ЄС. Моделі соціальної політики ліберальна (або англосаксонська), континентально-європейська</p>

(консервативна) і скандинавська (або соціально-демократична). Світовий досвід моделей соціальної політики та їх можливість реалізації в Україні.

Тема 3. Європейські моделі соціального партнерства.

Роль соціального партнерства в соціально-політичній системі європейських країн. Порівняльний аналіз європейських моделей соціального партнерства: британська, німецьке соціальне ринкове господарство, дирижистська модель у Франції, моделі соціального партнерства в Австрії, Нідерландах, Італії, Швеції, Фінляндії. Основні напрями формування спільних партнерських структур в Європі.

Тема 4. Основні напрями соціальної інтеграції. Ринок праці в Європі: основні проблеми, тенденції та перспективи зайнятості.

Основні напрями соціальної інтеграції. Загальний ринок праці і вільне переміщення робочої сили як основа соціальної трудової політики в ЄС. Соціальний захист трудящих-мігрантів країн-членів ЄС та проблеми легалізації в ЄС українських трудових мігрантів. Свобода підприємницької діяльності як основа розвитку європейського бізнесу. Спільна європейська політика і стратегія зайнятості в ЄС: досягнення, проблеми, перспективи.

Тема 5. Європейська політика в галузі освіти та професійної підготовки. Формування Загальноєвропейського простору вищої освіти (ЕНЕА).

Пріоритети ЄС у сфері освіти та молодіжної політики. Болонський процес і формування Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА). Мобільність у сфері освіти та професійної підготовки. Європейські освітні програми. «Освіта впродовж всього життя» (LLL) як пріоритету ЄС у сфері освіти.

Тема 6. Основні напрями європейської соціальної політики щодо поліпшення умов життя і роботи громадян.

Рівень та стандарти якості життя в країнах ЄС як основа добробуту європейських громадян: національний та наднаціональний рівні. Формування спільної європейської політики з поліпшення умов життя і праці громадян ЄС: успіхи та проблеми Європейської соціальної моделі. Соціальний діалог в ЄС та практика соціального захисту громадян у країнах ЄС як функція сучасної соціальної держави. Політика і практика соціальної відповідальності бізнесу в країнах ЄС.

Тема 7. Гендерна політика в Європі.

Проблеми гендерної рівності в ЄС та правові умови їх розв'язання. Формування європейських принципів гендерної рівності в оплаті, зайнятості, професійній підготовці та просуванні по службі. Практика європейських держав у реалізації принципів гендерної рівності.

Тема 8. Європейська політика протидії соціальному виключенню громадян.

Теоретичне пояснення феномену соціального виключення. Основні форми, стратегії та потенційні агенти соціальному виключенню. Сучасна європейська політика запобігання соціальному виключенню: головні засади та правові моменти. Роль «третього сектору» та організацій взаємодопомоги у подоланні соціального виключення.

Тема 9. Основні напрями євроінтеграції у сфері безпеки і охорони здоров'я.

Право на охорону здоров'я в умовах європейської інтеграції. Моделі організації охорони здоров'я в країнах ЄС. Європейський досвід організації страхової медицини. Основні детермінанти здоров'я

<p>населення європейських країн.</p> <p>Тема 10. Етностратегії в Європі та політика мультикультуралізму.</p> <p>Етностратегії західноєвропейських країн щодо збереження культурної та лінгвістичної самобутності іноетнічних груп. Ідеологія і політика мультикультуралізму. Особливості мультикультуралізму в країнах Європи. Мультикультуралізм для Європи: проблеми і перспективи.</p>			
Год. л/с	Тема	Результати	Завдання
2/2	Тема 1. Методологія європейської соціальної політики та соціального партнерства Інституціонально-політичний устрій Європейського Союзу та особливості соціальної інтеграції.	Знати: 1. Еволюція ідеї європейської єдності. 2. Етапи європейської інтеграції. 3. Глобалізація і місце ЄС у постмодерній системі міжнародних відносин.	Вивчити самостійно: Проблеми європейського вибору України: історико-геополітичний.
-/2	Тема 2. Основні напрями європейської соціальної політики і соціальний прогрес.	Знати: 1. Практика соціального забезпечення та відкритої координації соціальної політики країн ЄС. 2. Спільні особливості розвитку соціальної політики європейських країн. 3. Класифікація моделей соціальної політики. Моделі соціальної політики ліберальна (або англосаксонська), континентально-європейська (консервативна) і скандинавська (або соціально-демократична). 4. Кластери соціальної моделі ЄС 5. Світовий досвід моделей соціальної політики та їх можливість реалізації в Україні.	Вивчити самостійно: Політика і практика соціальної відповідальності бізнесу в країнах ЄС.
2/-	Тема 3. Європейські моделі соціального партнерства.	Знати: 1. Основні напрями соціальної інтеграції 2. Загальний ринок праці і вільне переміщення робочої сили як основа соціальної трудової політики в ЄС. 3. Свобода підприємницької	Вивчити самостійно: Соціальний захист трудящих-мігрантів країн-членів ЄС та проблеми легалізації в ЄС українських трудових мігрантів.

		діяльності як основа розвитку європейського бізнесу. 4. Спільна європейська політика і стратегія зайнятості в ЄС: досягнення, проблеми, перспективи.	
-/2	Тема 4. Основні напрями соціальної інтеграції. Ринок праці в Європі: основні проблеми, тенденції та перспективи зайнятості.	Знати: 1. Пріоритети ЄС у сфері освіти та молодіжної політики. 2. Болонський процес і формування Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА). Мобільність у сфері освіти та професійної підготовки. 3. Європейські освітні програми.	Вивчити самостійно: «Освіта впродовж всього життя» (LLL) як пріоритету ЄС у сфері освіти.
2/2	Тема 5. Європейська політика в галузі освіти та професійної підготовки. Формування Загальноєвропейського простору вищої освіти (ЕНЕА).	Знати: 1. Рівень та стандарти якості життя в країнах ЄС як основа добробуту європейських громадян: національний та наднаціональний рівні. 2. Формування спільної європейської політики з поліпшення умов життя і праці громадян ЄС: успіхи та проблеми Європейської соціальної моделі.	Вивчити самостійно: Соціальний діалог в ЄС та практика соціального захисту громадян у країнах ЄС як функція сучасної соціальної держави.
2/4	Тема 6. Основні напрями європейської соціальної політики щодо поліпшення умов життя і роботи громадян.	Знати: 1. Теоретичне пояснення феномену соціального виключення. 2. Основні форми, стратегії та потенційні агенти соціальному виключенню. 3. Сучасна європейська політика запобігання соціальному виключенню: головні засади та правові моменти.	Вивчити самостійно: Роль «третього сектору» та організацій взаємодопомоги у подоланні соціального виключення.
/	Тема 7. Гендерна політика в Європі.	Знати: 1. Право на охорону здоров'я в умовах європейської інтеграції. 2. Моделі організації охорони здоров'я в країнах ЄС. 3. Європейський досвід організації страхової медицини. 4. Основні детермінанти здоров'я населення європейських країн.	Вивчити самостійно: Право на охорону здоров'я в умовах європейської інтеграції. Моделі організації охорони здоров'я в країнах ЄС. Європейський досвід організації страхової медицини. Основні детермінанти здоров'я населення європейських країн.

/4	Тема 8. Європейська політика протидії соціальному виключенню громадян.	Знати: 1. Етностратегії західноєвропейських країн щодо збереження культурної та лінгвістичної самобутності іноетнічних груп. 2. Ідеологія і політика мультикультуралізму. 3. Особливості мультикультуралізму в країнах Європи.	Вивчити самостійно: Мультикультуралізм для Європи: проблеми і перспективи.
-/2	Тема 9. Основні напрями євроінтеграції у сфері безпеки і охорони здоров'я.	Знати: 1. Основні напрями соціальної інтеграції 2. Загальний ринок праці і вільне переміщення робочої сили як основа соціальної трудової політики в ЄС. 3. Спільна європейська політика і стратегія зайнятості в ЄС: досягнення, проблеми, перспективи.	Вивчити самостійно: Соціальний захист трудящих-мігрантів країн-членів ЄС та проблеми легалізації в ЄС українських трудових мігрантів.Свобода підприємницької діяльності як основа розвитку європейського бізнесу.
2/2	Тема 10. Етностратегії в Європі та політика мультикультуралізму	Знати: 1. Пріоритети ЄС у сфері освіти та молодіжної політики. 2. Болонський процес і формування Європейського простору вищої освіти (ЕНЕА). Мобільність у сфері освіти та професійної підготовки. 3. Європейські освітні програми.	Вивчити самостійно: «Освіта впродовж всього життя» (LLL) як пріоритету ЄС у сфері освіти.
Місце дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти		Дисципліна інтегрує відповідно до свого предмету знання з іншими галузями знань: соціологічних, педагогічних, психологічних наук тощо. Дисципліна забезпечує комплексність освітньої траєкторії у поєднанні із дисциплінами для набуття універсальних навичок дослідника, оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями. глибинних знань зі спеціальності.	
Розширена інформація			
Методи, технології навчання та викладання		Лекції, семінари, презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, дебати,	
Засоби навчання		Мультимедійна апаратура, екран, бібліотечні фонди, проектор, фліпчарт	
Інформаційні ресурси*		Основна література: Законодавче і нормативно-правове забезпечення 1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року [Електронний ресурс] - Режим доступу:	

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Закон України «Про ратифікацію Угоди між Європейським Союзом і Україною про визначення загальної схеми участі України в операціях Європейського Союзу із врегулюванням криз» від 6 берез. 2008 р. № 137-VI

3. Закон України «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII.

1. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 7 серпня 2015 р.

2. Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII.

3. Європейська хартія регіонального самоврядування: проект, прийнятий у червні 1997 року Конгресом місцевих і регіональних влад Європи // Медіаполіс. 1998. № 3.

4. Рекомендація № 48 (1998) щодо місцевої та регіональної демократії в Україні. Конгрес місцевих та регіональних влад Європи. V сесія. Страсбург, 26-28 травня 1998 року.

5. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 р. № 847-р «Про імплементацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони».

6. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. - http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu_ukraine/association_agreement/index_uk.htm

7. Principles of Public Administration for European Neighbourhood Policy countries – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sigmaweb.org/publications/principles-public-administr..

8. Договір о совместной деятельности в экономической, социальной и культурной сферах и коллективной самообороне (Брюссельский пакт, подписанный 17 марта 1948 г., и измененный Парижским соглашением от 23 октября 1954 г.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eulaw.edu.ru/documents/legislation/eur_int_law/weu.htm

9. Договір об учреждении Европейского экономического сообщества от 25 марта 1957 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://docs.pravo.ru/document/view/20897669/28480100>

10. Хартія Співтовариства про основні соціальні права працівників від 09.12.1989 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_044

Навчально-методичні матеріали

11. Вітте Л. Європейська соціальна модель і соціальна згуртованість: яку роль відіграє ЄС? / Л. Вітте. – К. : Заповіт, 2006. – 44 с.

12. Головащенко О. С. Соціальна правова держава в умовах європейської інтеграції / О. С. Головащенко // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. праць. – Вип. 14. – Х., 2007. – С. 167–173.

13. Головащенко О. С. Щодо моделей соціальної держави / О. С. Головащенко // Проблеми законності : зб. наук. праць. – Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2009. – Вип. 104. – С. 10–15.

14. Головащенко О. С. Європейський соціальний простір: проблеми формування / О. С. Головащенко, М. Г. Окладна // Юридичний науковий електронний журнал. – 2015. – № 3. – С. 12–14.

15. Гуцель В. Г. Особливості реалізації соціальної функції держав-членів ЄС в умовах розбудови соціального співтовариства ЄС / В. Г. Гуцель // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. праць. – Вип. 8. – Х., 2004. – С. 158–167.

16. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. : В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.

17. Діденко Н.Г. Демократія і управління в ЄС: навчальний посібник. Маріуполь, 2016.. 235 с.
 18. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – К.: НАДУ, 2011. - Т.7: Державне управління в умовах глобальної та європейської інтеграції / наук.-ре. Кол: І.А.Грицяк (співголова), Ю.П.Сурмін (співголова) та ін.-2011.764 с.
 19. Європейська соціальна політика і моделі соціального партнерства: навчально-методичний посібник / Н.Г. Діденко, І.Я. Тодоров, О.Р. Чугріна, О.К. Міхеева; за заг. ред. Н.Г. Діденко. – Донецьк: ДонДУУ, 2011. – 219 с.
 20. Європейська інтеграція: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та слухачів магістерської підготовки за напрямом «Державне управління» / Кол. авт.; за заг. ред. проф. І.А. Грицяка та Д.І. Дзвінчука. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 464 с.
 21. Європейська інтеграція: навчальний посібник / за ред.: М.І. Макаренка, Л.І. Хомутенко. К.: Центр учбової літератури, 2015. 344 с.
 22. Європейська соціальна політика і моделі соціального партнерства: навчально-методичний посібник// Н.Г.Діденко, І.Я.Тодоров, О.Р.Чугріна, О.К.Міхеева; за заг. ред.. Н.Г.Діденко. Донецьк: ДонДУУ, 2011.219 с.
 23. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України. 2-ге видання. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2017 172 с.
 24. Мальська М.П. Основи європейської інтеграції : підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк ; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 320 с.
 25. Слюсаренко, К. В. Соціальна політика ЄС: сучасні виклики і перспективи / Катерина Володимирівна Слюсаренко, Марина Михайлівна Садовенко // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярошук (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. – Том 27. – № 1. – С. 80-90.
 26. Соціальна політика і соціальне партнерство в ЄС: довідник / Н.Г.Діденко, І.Я.Тодоров, О.Р.Чугріна, О.К.Міхеева / за заг. ред.. Н.Г.Діденко-Донецьк: ДонДУУ, 2012. 250 с.
 27. Окладна М. Г., Яковюк І. В. Соціальна політика Європейського Союзу: становлення і розвиток. – Х. : ТОВ «Оберіг», 2016. – 40 с. – (Серія «Наукові доповіді», вип. 19).
 28. Шутаєва, О. О. Моделі соціальної політики ЄС: основні напрямки трансформації [Електронний ресурс] / О. О. Шутаєва, В. В. Побірченко. – Режим доступу: http://sn-econmanag.crimea.edu/arhiv/2013/uch_26_1econ/shut.pdf.
 29. Яковюк І. В. Субсидіарність як принцип взаємовідносин національних держав і Європейського Союзу / І. В. Яковюк // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2004. – № 4. – С. 22–30.
 30. Яковюк І. В. Виникнення та розвиток концепції соціальної держави/ І. В. Яковюк // Вісн. Акад. прав. наук України. – 2001. – № 2. – С. 24–29.
 32. Яковюк І. В. Розвиток концепцій соціально-економічних прав як передумова формування соціальної держави / І. В. Яковюк // Проблеми законності : зб. наук. праць. – Х., 1998. – Вип. 35. – С. 22–27
 33. Філософсько-психологічні проблеми соціальної взаємодії в системі сучасного управління: **колективна монографія** / за заг. ред. Н.Г.Діденко. Маріуполь:ДонДУУ, 2019. 179 с. Розділи 1,6,7. 6 д.а.
- Додаткова література*
1. Біла книга. Європейське врядування. Комісія Європейських Співтовариств - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://upi.org.ua/load/4-1-0-113>
 2. Віднянський С. В. Об'єднана Європа: Від мрії до реальності: Історичні

нариси про батьків-засновників Європейського Союзу / Віднянський С. В., Мартинов А. Ю. ; Ін-т історії НАНУ. Київ, 2009. 376 с.

3. Європейська та євроатлантична інтеграція Transition book 2019

4. Європейський кодекс належної управлінської поведінки [Електронний ресурс]. Люксембург: Офіс офіційних публікацій ЄС, 2005. 13 с.: <http://civic.kmu.gov.ua>

5. Міжнародні відносини та політика держав в умовах глобальних трансформацій: аналіз сучасної політичної думки: монографія / Інститут соціальних наук; Одеський національний університет імені І.І. Мечникова; Колектив авторів, за заг. ред. І.М. Ковалю, О.І. Брусиловської. Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2016. 412 с.

6. Співпраця між ЄС та Україною: як зробити Угоду про асоціацію більш дієвою. Аналітичний документ. 2019.

7. Social Policy. A Conceptual and Theoretical Introduction. Edited by M. Lavalette and A. Pratt. Sage publications, London, 2001. – 300 p.

8. Social Class in Europe. An introduction to the European Socio-economic Classification. Edited by David Rode and Eric Harrison. Routledge, Oxton, 2010. – 321 p.

9. Social policy. Second edition. Edited by J. Baldock, N.Manning, S. Vickerstaff. Oxford University Press. New York, 2003. – 678 p.

10. Timonen Virpi. Restructuring the Welfare State. Globalization and Social Policy Reform in Finland and Sweden. Edward Elgar Publishing Limited, 2003. – 222 p.

Електронні ресурси:

1. Верховна Рада України. – <http://www.rada.gov.ua/>.

2. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – <http://www.president.gov.ua/>.

3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – <http://www.kmu.gov.ua/>.

4. Офіційний портал законодавства ЄС (в електронному вигляді наявні усі види правових актів ЄС, Офіційний бюлетень ЄС та інша документація: www.eur-lex.europa.eu

5. Офіційний сайт Європейського Союзу // <http://europa.eu/>

6. Офіційний сайт Європейської Комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/index_en.htm.

7. Офіційний сайт Євростату [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/browse-statistics-by-theme>.

8. Європейський парламент (European Parliament). – <http://www.europarl.europa.eu/>.

Правила та вимоги

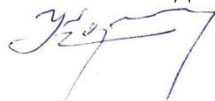
Оцінювання
досягнень
здобувача вищої
освіти*

№	Вид робіт	Кількість балів	Всього
1	Опитування (усне - письмове)	по 10 балів	20
2	Індивідуальна письмова робота	30 балів	40
3	Наукова доповідь	10	10
	Всього		70
	Залік		30

	<table><tr><th colspan="3">Шкала оцінювання національна та ECTS</th></tr><tr><td>90-100</td><td>A</td><td>відмінно</td></tr><tr><td>82-89</td><td>B</td><td rowspan="2">добре</td></tr><tr><td>74-81</td><td>C</td></tr><tr><td>64-73</td><td>D</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr><tr><td>60-63</td><td>E</td></tr><tr><td>35-59</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td></tr><tr><td>1-34</td><td>F</td><td>незадовільно з обов'язковим повторним курсом</td></tr></table>	Шкала оцінювання національна та ECTS			90-100	A	відмінно	82-89	B	добре	74-81	C	64-73	D	задовільно	60-63	E	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом
Шкала оцінювання національна та ECTS																							
90-100	A	відмінно																					
82-89	B	добре																					
74-81	C																						
64-73	D	задовільно																					
60-63	E																						
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання																					
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом																					
Дедлайни та перескладання*	<p>Перескладання та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДЗВО «УМО» (сайт УМО)</p> <p>Режим доступу: http://umo.edu.ua/normativni-dokumenty4</p>																						
Правила академічної доброчесності*	<p>Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.</p> <p>Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає: – посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; – дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; – надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науковопедагогічну, творчу) діяльність; – контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; – об'єктивне оцінювання результатів навчання. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: – самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); – посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; – дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; – надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.</p> <p>Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти: Рекомендація МОН України від 23.10.2018 № 1/9-650. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18 (дата звернення: 12.09.2019)</p> <p>Положення про академічну доброчесність у ДЗВО «Університет менеджменту освіти»</p> <p>http://umo.edu.ua/images/content/document/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B4%D0%BE%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%961.pdf</p> <p>Перевірка кваліфікаційних робіт на плагіат здійснюється обов'язково згідно до вимог норм доброчесності – Режим доступу: http://umo.edu.ua/vnutrishni-normativni-dokumenty</p>																						
Правила отримання зворотної інформації про	<p>Зворотній зв'язок із здобувачами вищої освіти:</p> <p>1. Надсилання письмових робіт з навчальної дисципліни на електронну адресу.</p>																						

дисципліну	<p>2. Презентації завдань дисципліни.</p> <p>3. Індивідуальних та групових консультацій.</p> <p>4. Анкетування та результати зворотного зв'язку http://umo.edu.ua/anketi-ta-rezultati-zvorotnjogho-zvjaku</p>
Оновлення	<p>Оновлення змісту даного освітнього компоненту відбувається на основі наукових досягнень і сучасних практик галузі.</p> <p>Ініціаторами оновлень є всі зацікавлені сторони освітнього процесу.</p> <p>Здобувачі вищої освіти долучаються до процедури оновлення навчальної дисципліни шляхом рекомендацій, пропозицій, висловлених у зворотньому зв'язку, у тому числі шляхом регулярних опитувань.</p> <p>Зміни вносяться згідно до:</p> <p>1. Положення Про освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому інституті менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Режим доступу: http://umo.edu.ua/normativni-dokumenty4</p> <p>2. Положення Про робочу програму навчальної дисципліни у Навчально-науковому інституті менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Режим доступу: http://umo.edu.ua/normativni-dokumenty4</p>

Завідувач кафедри публічного управління і проектного менеджменту
доктор наук з державного управління, доцент

Є. Г. Карташов

Гарант освітньої програми,
доктор наук з державного управління, професор

О. В. Алейнікова

Лектор,
кандидат політичних наук, доцент

Т. О. Букорос